

Marek Gałązka, Agnieszka Sadło-Nowak

**Pisma procesowe
w postępowaniu w sprawach
o wykroczenia**

Wzory pism

Szczytno 2013

Redakcja techniczna Wydawcy
Małgorzata Popiało
Adam Rogala
Radosław Gizot
Agnieszka Kamińska

© Wszelkie prawa zastrzeżone — WSPol. Szczytno 2013

ISBN 978-83-7462-373-5

Druk i oprawa:
Wydział Wydawnictw i Poligrafii
Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie
ul. Marszałka J. Piłsudskiego 111, 12-100 Szczytno
tel. 89 621 51 02, faks 89 621 54 48
e-mail: wwip@wspol.edu.pl
Wydanie VI poprawione i uzupełnione
Objętość: 11,41 ark. wyd.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
LITERATURA	6
WYKAZ SKRÓTÓW	7
WYKAZ WZORÓW PISM PROCESOWYCH	8
Rozdział 1 CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE W SPRAWACH O WYKROCZENIA	9
Rozdział 2 NOTATKA URZĘDOWA W TRYBIE ART. 54 § 3 KPW	14
Rozdział 3 NOTATKA URZĘDOWA WSTĘPNA	18
Rozdział 4 PRZYJĘCIE USTNEGO ZAWIADOMIENIA O WYKROCZENIU	20
Rozdział 5 OGLĘDZINY	31
Rozdział 6 PRZESZUKANIE	36
Rozdział 7 TYMCZASOWE ZAJĘCIE PRZEDMIOTÓW	64
Rozdział 8 ZATRZYMANIE OSOBY	77
Rozdział 9 PRZESŁUCHANIE ŚWIADKA	84
Rozdział 10 PRZESŁUCHANIE OSOBY PODEJRZANEJ O POPEŁNIENIE WYKROCZENIA	98
Rozdział 11 DOWÓD	118
Rozdział 12 OKAZANIE	120
Rozdział 13 KONFRONTACJA	130
Rozdział 14 WNIOSEK O ODSTĄPIENIE OD KIEROWANIA WNIOSKU O UKARANIE	143
Rozdział 15 WNIOSEK O UKARANIE	150

Rozdział 16	
OSKARŻYCIEL PUBLICZNY	172
Rozdział 17	
ŚRODKI ZASKARŻENIA.....	177
Rozdział 18	
ZAWIADOMIENIE O NIEWNIESIENIU WNIOSKU O UKARANIE	210
Rozdział 19	
WEZWANIE.....	214
Rozdział 20	
ŚRODKI PRZYMUSU PROCESOWEGO	219
Rozdział 21	
INNE PISMA PROCESOWE	224

WSTĘP

Opracowanie to powstało z myślą o policjantach prowadzących czynności wyjaśniające, występujących w roli oskarżycieli publicznych przed sądami, oraz o słuchaczach szkoleń zawodowych. Celem niniejszej publikacji jest przedstawienie zasad sporządzania przez funkcjonariuszy Policji pism procesowych.

Wzory pism poprzedzone są krótkim komentarzem popartym przepisami prawa.

W opracowaniu tym katalog pism nie został wyczerpany, autorzy starali się jednak przedstawić pisma procesowe, które najczęściej można spotkać w codziennej pracy. Podano pewne reguły, które powinny być przestrzegane podczas wykonywania czynności i sporządzania pism. Założeniem nie było ustalenie idealnego wzorca, od którego nie przewiduje się jakichkolwiek odstępstw, lecz ułatwienie policjantom realizacji ich obowiązków, więc również sporządzania dokumentacji.

Oddając to opracowanie w ręce słuchaczy oraz policjantów zajmujących się problematyką wykroczeń, mamy nadzieję, że okaże się ono pomocne i przydatne zarówno w trakcie szkolenia, jak i po jego zakończeniu, podczas trwania praktyki zawodowej.

LITERATURA

BIBLIOGRAFIA

1. *T. Grzegorzczak*, Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, komentarz, Łódź 2005.
2. *M. Bojarski, Z. Świda*, Podstawy materialnego i procesowego prawa o wykroczeniach, Wrocław 2002.
3. *J. Lewiński*, Komentarz do kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, Warszawa 2003.
4. *T. Bojarski*, Polskie prawo wykroczeń, Warszawa 2003.
5. *M. Enerlich, R. Kupiński, I. Nowicka, J. Bryk*, Prawo wykroczeń, Warszawa 1999.
6. *R. Kupiński, M. Gałązka, I. Nowicka*, Tablice do procesowego prawa wykroczeń, Szczytno 2005.

AKTY NORMATYWNE

1. Ustawa z 24 sierpnia 2001 r. — Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (tekst jednolity DzU z 2008 r., nr 133, poz. 848 ze zm.).
2. Ustawa z 6 czerwca 1997 r. — Kodeks postępowania karnego (DzU nr 89, poz. 555 ze zm.).
3. Ustawa z 20 maja 1971 r. — Kodeks wykroczeń (tekst jednolity DzU z 2010 r., nr 46, poz. 275 ze zm.).

WYKAZ SKRÓTÓW

D.O. — dowód osobisty

kk — kodeks karny

kpk — kodeks postępowania karnego

kpw — kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia

kw — kodeks wykroczeń

OSN — orzecznictwo Sądu Najwyższego

SN — Sąd Najwyższy

WYKAZ WZORÓW PISM PROCESOWYCH

Notatka urzędowa w trybie art. 54 § 3 kpw	15
Notatka urzędowa wstępna	19
Protokół przyjęcia ustnego zawiadomienia o wykroczeniu	23
Pouczenie pokrzywdzonego o uprawnieniach i obowiązkach w postępowaniu w sprawach o wykroczenia.....	29
Protokół oględzin miejsca	32
Protokół oględzin rzeczy	34
Protokół przeszukania w sprawie o wykroczenie	39
Protokół zatrzymania rzeczy	49
Protokół przeszukania osoby	53
Nakaz przeszukania	58
Wniosek o wydanie postanowienia o przeszukaniu	59
Wniosek o zatwierdzenie przeszukania	60
Wniosek o zatwierdzenie zatrzymania rzeczy	62
Protokół tymczasowego zajęcia przedmiotów	65
Wniosek o zatwierdzenie tymczasowego zajęcia przedmiotów	73
Protokół zatrzymania osoby	78
Protokół przesłuchania świadka wykroczenia	86
Protokół przesłuchania osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia	101
Pouczenie o uprawnieniach i obowiązkach osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia	117
Postanowienie o oddaleniu wniosku dowodowego	119
Protokół okazania	122
Protokół konfrontacji	131
Wniosek o odstąpienie od kierowania wniosku o ukaranie do sądu rejonowego po przeprowadzeniu czynności wyjaśniających	144
Wniosek o ukaranie w postępowaniu zwyczajnym	152
Wniosek o ukaranie bez przeprowadzenia rozprawy	158
Apelacja od wyroku	180
Zażalenie na postanowienie sądu	189
Sprzeciw od wyroku nakazowego	212
Zawiadomienie pokrzywdzonego o odstąpieniu od kierowania wniosku o ukaranie	215
Zawiadomienie zawiadamiającego o odstąpieniu od kierowania wniosku o ukaranie	217
Zawiadomienie o nałożeniu mandatu karnego	224
Pokwitowanie zatrzymania paszportu	226
Karta nadzoru	227
Wniosek o uzasadnienie wyroku sądu	229
Wniosek o przywrócenie terminu zawitego	230
Wniosek o wyłączenie z postępowania sędziego	231
Wniosek o wyłączenie od prowadzenia czynności wyjaśniających	233
Postanowienie o wyłączeniu od prowadzenia czynności wyjaśniających	234
Wniosek o wyłączenie od udziału w rozprawie w charakterze oskarżyciela publicznego	235
Postanowienie o wyłączeniu od udziału w rozprawie w charakterze oskarżyciela publicznego	236
Wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie posła do odpowiedzialności za wykroczenie	237
Wniosek o wniesienie kasacji	239

1. CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE W SPRAWACH O WYKROCZENIA

Podstawy prawne prowadzenia czynności wyjaśniających

Rodowód instytucji czynności wyjaśniających sięga dawnego **dochodzenia karnego**, które było realizowane w postępowaniu w sprawach o wykroczenia po przekwalifikowaniu ustawą z 1966 r. (DzU nr 23, poz. 149) części drobnych przestępstw na wykroczenia tworzące w przeważającej mierze grupę tzw. czynów przepołowionych (drobne kradzieże, oszustwa handlowe itp.). Wymienione wyżej dochodzenie można było prowadzić tylko w sprawach o wykroczenia przejęte z kodeksu karnego (art. 50, 60, 62, 69, 87, 119–122, 124, 126, 132–136, 138, 148, 149 i 151–156 kw). Po uchwaleniu kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia z 1971 r. dochodzenie to przeobraziło się w instytucję **czynności sprawdzających**. Czynności sprawdzające można było prowadzić tylko w sprawach o czyny przejęte w 1966 r. z prawa karnego, wymienione w art. 19 dawnego kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia. W związku z tym w sprawach o inne wykroczenia prowadzono **czynności służbowe**. Sytuacja powyższa trwała do 1985 r., kiedy to ustawodawca nadał art. 19 kpw nowe brzmienie, na podstawie którego czynności sprawdzające można już było prowadzić w sprawach o wszystkie wykroczenia, jeżeli tylko zachodziła taka konieczność. Aktualnie obowiązujący kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia z 24 sierpnia 2001 r. przemianował **czynności sprawdzające w czynności wyjaśniające**.

Podstawy prawne prowadzenia czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia stanowią przepisy art. 54–56a kpw, a także art. 5 § 4 i art. 97 § 1 kpw.

(Art. 5 § 1. Nie wszczynają się postępowania, a wszczęte umarza, gdy:

§ 4. Do chwili otrzymania wymaganego przez ustawę zezwolenia na ściganie lub żądania ścigania organ prowadzący czynności wyjaśniające może dokonywać czynności niecierpiących zwłoki w celu zabezpieczenia śladów i dowodów, a także czynności zmierzających do wyjaśnienia, czy żądanie będzie złożone lub zezwolenie będzie wydane.

Art. 54 § 1. W celu ustalenia, czy istnieją podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie oraz zebrania danych niezbędnych do sporządzenia wniosku o ukaranie, Policja przeprowadza czynności wyjaśniające. Czynności te w miarę możliwości należy podjąć w miejscu popełnienia czynu bezpośrednio po jego ujawnieniu i zakończyć w ciągu miesiąca.

§ 2. Jeżeli czynności wyjaśniające nie dostarczyły podstaw do wniesienia wniosku o ukaranie, zawiadamia się o tym ujawnionych pokrzywdzonych oraz osobę, o której mowa w art. 56a, wskazując przyczynę niewniesienia wniosku o ukaranie.

§ 3. Jeżeli okoliczności czynu nie budzą wątpliwości, utrwalenie czynności wyjaśniających można ograniczyć do sporządzenia notatki urzędowej, zawierającej ustalenia niezbędne do sporządzenia wniosku o ukaranie. Notatka powinna zawierać wskazanie rodzaju czynności, czasu i miejsca oraz osób uczestniczących, a także krótki opis przebiegu czynności i podpis osoby, która sporządziła notatkę.

§ 4. Jeżeli okoliczności czynu budzą wątpliwości, dla realizacji celu określonego w § 1 można przeprowadzić odpowiedni dowód. Utrwalenie takiej czynności następuje w formie protokołu ograniczonego do zapisu najbardziej istotnych oświadczeń osób biorących udział w czynności.

§ 5. W stosunku do osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia stosuje się odpowiednio przepisy art. 74 § 3 i art. 308 § 1 kodeksu postępowania karnego.

§ 6. Należy niezwłocznie przesłuchać osobę, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie. Osoba taka ma prawo odmówić złożenia wyjaśnień oraz zgłosić wnioski dowodowe, o czym należy ją pouczyć. Przesłuchanie tej osoby zaczyna się od powiadomienia jej o treści zarzutu wpisanego do protokołu przesłuchania; przepis § 4 zdanie drugie stosuje się.

§ 7. Od przesłuchania osoby, o której mowa w § 6, można odstąpić, jeżeli byłoby ono połączone ze znacznymi trudnościami; osoba ta może nadesłać wyjaśnienia do właściwego organu w terminie 7 dni od odstąpienia od przesłuchania, o czym należy ją pouczyć. Odstąpienie od przesłuchania oraz pouczenie dokumentuje się notatką urzędową.

Art. 55 § 1. Czynności wyjaśniające przeprowadza się także w celu uzupełnienia lub sprawdzenia faktów podanych we wniosku o ukaranie w wypadku wskazanym w art. 60 § 1 pkt 6.

§ 2. Czynności wskazane w § 1 należy przeprowadzić w terminie oraz w zakresie określonym poleceniem sądu, chyba że w toku wykonywania tych czynności wyjdą na jaw okoliczności wymagające utrwalenia dowodu, którego nie będzie można powtórzyć przed sądem, lub znalezienia i zatrzymania przedmiotu.

§ 3. W razie przesłuchiwania w ramach czynności, o których mowa w § 1, obwinionego wskazanego we wniosku o ukaranie, przepisy art. 54 § 6 stosuje się odpowiednio.

Art. 56 § 1 Czynności wyjaśniające, o których mowa w art. 54, może także przeprowadzić prokurator lub zlecić je Policji.

§ 2. Przepisy art. 54 i 55 stosuje się odpowiednio do organów wskazanych w art. 17 § 2 i 3, w granicach ich właściwości, a także do innych organów, gdy ustawa tak stanowi.

§ 3. Instytucje, którym nadano uprawnienia oskarżyciela publicznego w drodze rozporządzenia określonego w art. 17 § 4, mogą w sprawie, w której ujawniły wykroczenie, zwracać się do Policji o przeprowadzenie czynności wyjaśniających w zakresie niezbędnym do ustalenia, czy istnieją podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie oraz do zebrania danych koniecznych do sporządzenia wniosku o ukaranie.

§ 4. Nadzór nad czynnościami wyjaśniającymi sprawuje organ nadrzędny nad organem prowadzącym te czynności.

Art. 56a Jeżeli nie zachodzą okoliczności określone w art. 27, osobie, która złożyła zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia, przysługuje zażalenie do organu nadrzędnego na niewniesienie wniosku o ukaranie.

Art. 97 § 1. W postępowaniu mandatowym, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, funkcjonariusz uprawniony do nakładania grzywny w drodze mandatu karnego może ją nałożyć jedynie, gdy:

1) schwytano sprawcę wykroczenia na gorącym uczynku lub bezpośrednio po popełnieniu wykroczenia, 2) stwierdzi popełnienie wykroczenia naocznie pod nieobecność sprawcy, a nie zachodzi wątpliwość co do sprawcy czynu,

3) stwierdzi popełnienie wykroczenia za pomocą przyrządu kontrolno-pomiarowego lub urządzenia rejestrującego, a sprawca nie został schwytany na gorącym uczynku lub bezpośrednio potem, i nie zachodzi wątpliwość co do sprawcy czynu — w tym także, w razie potrzeby, po przeprowadzeniu w niezbędnym zakresie czynności wyjaśniających, podjętych niezwłocznie po ujawnieniu wykroczenia. Nałożenie grzywny w drodze mandatu karnego nie może nastąpić po upływie 14 dni od daty ujawnienia czynu w wypadku, o którym mowa w pkt 1, 90 dni w wypadku, o którym mowa w pkt 2, oraz 180 dni w wypadku, o którym mowa w pkt 3.

Przytoczone przepisy określają jedynie granice czynności, konieczne jest zatem uzupełnienie, zwłaszcza przepisami regulującymi problematykę czynności procesowych, przeprowadzania dowodów czy też stosowania środków przymusu procesowego.

Podstawy faktyczne prowadzenia czynności wyjaśniających

Podstawą faktyczną prowadzenia czynności wyjaśniających jest istnienie uzasadnionego przypuszczenia popełnienia czynu zabronionego określonego w ustawie jako wykroczenie, a więc zachowania człowieka o znamionach określonych w przepisach części szczególnej kodeksu wykroczeń oraz w ustawach szczególnych.

Cele czynności wyjaśniających

Czynności wyjaśniające w sprawach o wykroczenia to czynności prowadzone obligatoryjnie, mające różnicowany charakter, które prowadzone są przed wszczęciem postępowania przez uprawnione do tego organy.

Czynności wyjaśniające prowadzone są w celu:

- ustalenia, czy istnieją podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie (to znaczy, że celem jest wskazanie podstawy faktycznej i prawnej postępowania, a więc: czy czyn został popełniony, czy wyczerpał znamiona wykroczenia, kto jest jego sprawcą i czy ustalony sprawca może ponosić odpowiedzialność karną — czy nie zachodzą okoliczności wyłączające odpowiedzialność. Chodzi w rezultacie o jednoznaczne stwierdzenie, czy postępowanie jest dopuszczalne przez przepisy prawa oraz faktycznie zasadne i celowe),
- zebrania danych niezbędnych do sporządzenia takiego wniosku (danych o sprawcy, o czynie, o źródłach i środkach dowodowych; dane te wskazuje art. 57 § 2–4 kpw),
- uzupełnienia lub sprawdzenia faktów podanych we wniosku o ukaranie złożonym przez pokrzywdzonego (art. 54 § 1 i art. 55 kpw).

Rodzaje czynności wyjaśniających

Czynności wyjaśniające mogą występować w różnych postaciach:

- 1) Prowadzone w trybie zwyczajnym (w pełnym zakresie — lecz należy pamiętać, że zakres ten uzależniony jest od celu, do którego dążymy) — art. 54 § 1 kpw.
- 2) Prowadzone w trybach szczególnych:
  - Niecierpiące zwłoki — czynności te można prowadzić w sprawach o wykroczenia ścigane na żądanie pokrzywdzonego (np. 123 kw, 124 kw), a także w sprawach o inne wykroczenia, gdy sprawca korzysta z uchylanego immunitetu. Prowadzi się je w celu zabezpieczenia śladów i dowodów, a także wyjaśnienia, czy żądanie będzie złożone lub zezwolenie na ściganie będzie wydane (art. 5 § 4 kpw).
  - W niezbędnym zakresie:

- ✓ na potrzeby postępowania mandatowego; należy je podjąć niezwłocznie po ujawnieniu wykroczenia (art. 97 § 1 kpw),
  - ✓ gdy zwróca się o ich przeprowadzenie inni oskarżyciele publiczni, mający prawo do złożenia wniosku o ukaranie, a nieposiadający uprawnień do ich prowadzenia, o których mowa w art. 17 § 4 kpw (art. 56 § 3 kpw).
- Realizując polecenie sądu, jako czynności uzupełniająco-sprawdzające prowadzone są one w terminie oraz w zakresie określonym poleceniem sądu, chyba że w ich toku wyjdą na jaw okoliczności wymagające utrwalenia dowodu — np. konieczność tymczasowego zajęcia przedmiotu celem orzeczenia przepadku lub innej czynności, której nie będzie można powtórzyć przed sądem, lub znalezienia i zatrzymania przedmiotu — art. 55 kpw.
  - Realizując polecenie prokuratora, który, mogąc prowadzić czynności wyjaśniające we wszystkich sprawach samodzielnie, ma jednocześnie prawo nadzorowania czynności zleconych Policji.

W świetle kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia Policja prowadzi czynności wyjaśniające:

- z własnej inicjatywy,
- na polecenie sądu,
- na polecenie prokuratora,
- w ramach pomocy prawnej, gdy zwróca się o ich przeprowadzenie oskarżyciele publiczni, o których mowa w art. 17 § 4 kpw.

Czas trwania czynności wyjaśniających

- Czynności wyjaśniające prowadzone na podstawie art. 54 § 1 kpw (prowadzone w trybie zwyczajnym) w miarę możliwości należy podjąć w miejscu popełnienia czynu bezpośrednio po jego ujawnieniu i zakończyć w ciągu miesiąca (jest to termin instrukcyjny).
- Czynności wyjaśniające prowadzone na polecenie sądu — w terminie określonym przez sąd.
- Czynności niecierpiące zwłoki w trybie art. 5 § 4 kpw, w ramach czynności wyjaśniających, do chwili otrzymania wymaganego przez ustawę zezwolenia na ściganie lub żądania ścigania.
- Czynności wyjaśniające w niezbędnym zakresie:
  - ✓ prowadzone na potrzeby postępowania mandatowego — odpowiednio do 14 (art. 97 § 1 pkt 1 kpw), 90 (art. 97 § 1 pkt 2 kpw) albo 180 dni (art. 97 § 1 pkt 3 kpw). Jeżeli przed upływem tych terminów nie zostanie nałożona grzywna w drodze mandatu karnego, dalsze czynności należy prowadzić w trybie art. 54 kpw,
  - ✓ prowadzone na prośbę oskarżycieli nieposiadających uprawnień do ich prowadzenia (art. 17 § 4 kpw) powinny zakończyć się w ciągu jednego miesiąca.

Na rodzaj czynności wyjaśniających oraz sposób ich dokumentowania wpływają okoliczności czynu.

W przypadku, gdy **okoliczności czynu nie budzą wątpliwości**, tzn. gdy fakt popełnienia wykroczenia jest oczywisty, bezsporny (popełniono czyn o znamionach określonych w ustawie jako wykroczenie, sprawca jest ustalony, a jego wina nie budzi wątpliwości), można poprzestać na zebraniu danych niezbędnych do sporządzenia wniosku o ukaranie bez przeprowadzania dowodów, np. poprzez:

- legitymowanie uczestników zdarzenia,
- ustalenie źródeł dowodowych (osobowych, rzeczowych, innych samoistnych),
- rozpytanie osób (uczestników zdarzenia i jego świadków),
- przeprowadzenie kontroli osobistej, bagażu, środka transportu,
- zasięgnięcie informacji o karalności sprawcy,
- fotografowanie miejsca zdarzenia,
- utrwalenie szkicu itp.

i utrwaleniu tych czynności (niemających charakteru procesowego) w **notatce urzędowej** (art. 54 § 3 kpw).

W sytuacji gdy okoliczności czynu **budzą wątpliwości** (nieznany sprawca, sprawca nie przyznaje się do czynu, sprzeczności w relacjach składanych przez sprawcę i świadków), można, a wręcz należy przeprowadzić odpowiednią czynność dowodową (art. 54 § 4 kpw), np.:

- przesłuchać świadka,
- przesłuchać sprawcę wykroczenia,
- powołać biegłego,
- dokonać oględzin miejsca, osoby, rzeczy,
- przeszukać pomieszczenia, miejsca, osoby, ich odzież i podręczne przedmioty,
- przeprowadzić eksperyment,
- poddać sprawcę badaniu na zawartość alkoholu lub innego podobnie działającego środka w organizmie.

Organy uprawnione do prowadzenia czynności wyjaśniających

- Policja (art. 54 § 1, art. 7 kpw).
- Prokurator (może przeprowadzić czynności wyjaśniające sam lub zlecić je Policji — art. 56 § 1 kpw).
- Organy wskazane w art. 17 § 2 i 3 kpw w granicach ich właściwości (art. 56 § 2 kpw).
- Inne organy, gdy ustawa tak stanowi (art. 56 § 2 kpw), np. Państwowa Straż Rybacka, Państwowa Straż Łowiecka, Inspekcja Ochrony Środowiska, dyrektor parku narodowego, funkcjonariusze straży parku upoważnieni przez dyrektora, Służba Leśna, Straż Ochrony Kolei.

Instytucje, o których mowa w art. 17 § 4 kpw, nie mają uprawnień do prowadzenia czynności wyjaśniających. Mogą zwrócić się do Policji o przeprowadzenie tych czynności w zakresie niezbędnym do ustalenia, czy istnieją podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie oraz do zebrania danych koniecznych do sporządzenia takiego wniosku (art. 56 § 3 kpw).

Dowody

Dowód to każdy przewidziany przez prawo procesowe środek służący do ustalenia faktów. Pojęcie „dowód” ma różnorodne znaczenia. Mówiąc „dowód”, możemy mieć na myśli: źródło dowodowe, środek dowodowy oraz czynność dowodową.

Biorąc pod uwagę kryterium źródła, możemy podzielić dowody na:

- osobowe (świadek, obwiniony, biegły),
- rzeczowe (przedmiot, ciało człowieka, miejsce),
- inne samoistne dowody (np. dokumenty, fotografie, taśmy filmowe, magnetofonowe itp.). Samoistne dowody mogą czasem stać się dowodami rzeczowymi i być poddawane oględzinom. Ma to miejsce wtedy, gdy przedmiotem zainteresowania organów ścigania jest stwierdzenie ich autentyczności lub fałszerstwa.

Podział czynności dowodowych:

- osobowe (przesłuchanie świadka, odczytanie opinii biegłego),
- rzeczowe (oględziny rzeczy, miejsca, osoby),
- inne (odsłuchanie nagrania, obejrzenie nagrania, odczytanie treści),

Podział środków dowodowych:

- osobowe (zeznania świadka, wyjaśnienia obwinionego, opinia biegłego),
- rzeczowe (cechy i właściwości),
- inne (treść nagrania lub dokumentu).

Zgodnie z art. 39 § 1 kpw dowody przeprowadza się na **wniosek** stron albo z **urzędu**. Każdy wniosek dowodowy powinien wskazywać okoliczności i środki dowodowe, jakimi mają być udowodnione.

Zgodnie z art. 170 § 1–4 kpk wniosek dowodowy oddala się postanowieniem w sytuacji, gdy:

- przeprowadzenie dowodu jest niedopuszczalne,
- okoliczność, która ma być udowodniona, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy albo jest już udowodniona zgodnie z twierdzeniem wnioskodawcy,
- dowód jest nieprzydatny do stwierdzenia danej okoliczności,
- dowodu nie da się przeprowadzić,
- wniosek dowodowy w sposób oczywisty zmierza do przedłużenia postępowania.

Sytuacja, w której dotychczasowe dowody wykazały przeciwieństwo tego, co wnioskodawca zamierza udowodnić, składając swój wniosek dowodowy, nie daje podstaw do oddalenia tegoż wniosku dowodowego. Oddalenie wniosku dowodowego nie stanowi przeszkody późniejszemu dopuszczeniu dowodu, chociażby nie ujawniły się nowe okoliczności.

Dokumentowanie czynności wyjaśniających

Sposób dokumentowania czynności wyjaśniających uzależniony jest nie tylko od okoliczności czynu (budzące lub niebudzące wątpliwości), ale i od ich charakteru (dowodowy lub nie).

Wyróżniamy dokumentację:

- podstawową: protokół, notatka urzędowa, opinia biegłego (art. 54 § 3, 4, 6 i 7 kpw, art. 200 kpk w zw. z art. 42 § 1 kpw),
- uzupełniającą stanowiącą załącznik do protokołu, np. dokumentacja fotograficzna, szkic, taśma magnetofonowa, filmowa, stenogram (art. 37 § 3 kpw, art. 145 § 1 kpk)

Protokół spisuje się z każdej czynności mającej istotne znaczenie dla sprawy (art. 37 § 1). Czynności, z których nie sporządza się protokołu, a także inne zdarzenia, które mają znaczenie dla postępowania, utrwalają się w aktach w formie notatki urzędowej podpisanej przez osobę, która dokonała tych czynności (§ 2).

Przebieg czynności protokołowanych może być utrwalony ponadto za pomocą urządzenia rejestrującego

obraz lub dźwięk, o czym należy uprzedzić osoby uczestniczące w czynności (§ 3). Zapis taki i jego przekład, jeżeli został sporządzony, są załącznikami do protokołu.

W ramach czynności wyjaśniających spisania protokołu wymagają:

- przyjęcie ustnego zawiadomienia o wykroczeniu, wniosku o ściganie i jego cofnięcie,
- przesłuchanie obwinionego, świadka, biegłego,
- dokonanie oględzin,
- przeprowadzenie eksperymentu, konfrontacji oraz okazania,
- przeszukanie osoby, miejsca, rzeczy i systemu informatycznego oraz zatrzymanie rzeczy i danych informatycznych.

Jeżeli okoliczności czynu nie budzą wątpliwości, utrwalenie czynności wyjaśniających można ograniczyć do sporządzenia notatki urzędowej zawierającej ustalenia niezbędne do sporządzenia wniosku o ukaranie (art. 54 § 3 kpw).

Notatka taka podlega odczytaniu na rozprawie, z tym, że na żądanie strony sąd przeprowadza na rozprawie bezpośrednio czynność, której notatka dotyczy, chyba że stwierdza ona okoliczność, której obwiniony nie zaprzecza (art. 76 § 2 kpw).

Notatka powinna zawierać:

- wskazanie rodzaju czynności,
- wskazanie czasu i miejsca,
- wskazanie osób uczestniczących,
- krótki opis przebiegu czynności oraz
- podpis osoby, która sporządziła notatkę.

Jeżeli okoliczności czynu budzą wątpliwości, można przeprowadzić odpowiedni dowód (art. 54 § 4 kpw). Utrwalenie takiej czynności następuje w formie protokołu ograniczonego do zapisu najbardziej istotnych oświadczeń osób biorących udział w czynności.

2. NOTATKA URZĘDOWA W TRYBIE ART. 54 § 3 KPW

W sytuacji, gdy okoliczności czynu nie budzą wątpliwości, utrwalenie czynności wyjaśniających można ograniczyć do sporządzenia notatki urzędowej zawierającej ustalenia niezbędne do sporządzenia wniosku o ukaranie. Notatka powinna zawierać wskazanie rodzaju czynności, czasu i miejsca oraz osób uczestniczących, a także krótki opis przebiegu czynności i podpis osoby, która sporządziła notatkę.

Czynności wyjaśniające często będą się ograniczały jedynie do notatki urzędowej, jeżeli okoliczności czynu nie budzą wątpliwości, a sprawca wykroczenia nie zgadza się na przyjęcie mandatu karnego, uzasadniając swoją odmowę zbyt wysoką grzywną lub brakiem możliwości jej zapłacenia.

Notatka urzędowa

W dniu 6 października 2006 r. w godz. 7.00-15.00 wspólnie z post. Jackiem Bałabonem pełniłem służbę w patrolu pieszym w rejonie osiedla Skarpa. Około godz. 11.30, przechodząc ulicą Poznańską, za rogiem sklepu spożywczego „Euromarket” dostrzegłem mężczyznę załatwiającego potrzebę fizjologiczną (oddawanie moczu). W związku z powyższym podjąłem interwencję, uprzednio informując o zdarzeniu dyżurnego. Na podstawie art. 15 ustawy o Policji oraz w związku z faktem popełnienia wykroczenia dokonałem legitymowania wskazanego mężczyzny. Okazał się nim:

Bronisław Kałmucki

s. Zbigniewa i Jolanty z d. Fajowskiej

ur. 12.10.1955 r. w Wałbrzychu

zam. Szczytno ul. Gotowca 14

D.O. ABR 123456 wyd. przez Burmistrza Miasta Szczytno

Wyżej wymienionego poinformowałem, że popełnił wykroczenie określone w art. 140 kodeksu wykroczeń, to jest dopuścić się nieobyczajnego wybryku w miejscu publicznym, jak również, że zostanie na niego nałożona grzywna w postępowaniu mandatowym w wysokości 100 złotych. Mężczyznę poinformowałem, że ma prawo do odmowy przyjęcia mandatu karnego, co będzie skutkowało skierowaniem przeciwko niemu wniosku o ukaranie do Sądu Rejonowego w Szczytnie. Bronisław Kałmucki skorzystał z przysługującego mu prawa i odmówił przyjęcia mandatu, uzasadniając swoją odmowę wysokością grzywny, która, według niego, jest stanowczo za wysoka.

W związku z powyższym poinformowałem Bronisława Kałmuckiego, że zostanie skierowany przeciwko niemu wniosek o ukaranie do sądu. Poinformowałem go również o prawie złożenia zażalenia na czynność legitymowania do właściwego miejscowo prokuratora.

Mariusz Baronowski

Notatka urzędowa

W dniu 7 października 2006 r. w godz. 15.00-23.00 wspólnie z post. Waldemarem Bałdygą pełniłem służbę w patrolu zmotoryzowanym na terenie miasta Szczytno. Około godz. 16.00, przejeżdżając ulicą Kolorową, dostrzegłem jadący z naprzeciwka samochód osobowy marki Opel Vectra o nr. rejestracyjnych NSZ A123, który poruszał się bez wymaganego przepisami oświetlenia. W związku z powyższym zatrzymałem wymieniony pojazd do kontroli drogowej. Kierującym okazał się:

*Jarosław Kłopotowski
s. Cezarego i Agnieszki z d. Fidurskiej
ur. 14.06.1975 r. w Katowicach
zam. Szczytno ul. Gałczyńskiego 23/5
D.O. ABC 565653 wyd. przez Burmistrza Miasta Szczytno*

Kierującego poinformowałem, że popełnił wykroczenie z art. 88 kodeksu wykroczeń, to jest kierował pojazdem mechanicznym bez wymaganego oświetlenia. Kierujący nie przyjmował do wiadomości, że popełnił wykroczenie. Tłumaczył, że przepis ten to głupota, bo jest dobra widoczność i światła nie są potrzebne. Postanowiłem wymienionego ukarać grzywną w postaci mandatu karnego w wysokości 200 złotych, informując go jednocześnie o prawie do odmowy przyjęcia mandatu. Poinformowałem również Jarosława Kłopotowskiego, że w przypadku odmowy zostanie skierowany przeciwko niemu wniosek o ukaranie do Sądu Rejonowego w Szczytnie. Jarosław Kłopotowski odmówił przyjęcia mandatu karnego, oświadczając, że nie będzie płacił za naruszenie jakichś głupich przepisów.

W związku z powyższym poinformowałem Jarosława Kłopotowskiego, że zostanie skierowany przeciwko niemu wniosek o ukaranie do sądu. Poinformowałem go również o prawie złożenia zażalenia na czynność legitymowania do właściwego miejscowo prokuratora.

Mariusz Baronowski

Notatka urzędowa

W dniu 13 października 2006 r. w godzinach 7.00–19.00 wspólnie ze st. sierż. Bogdanem Mierzejewskim pełniłem służbę w patrolu zmotoryzowanym na terenie miasta Szczytno. Około godziny 14.15 w parku przy Szkole Podstawowej nr 3 przy ulicy M.C. Skłodowskiej zauważyłem mężczyznę, który bawił się z psem. Pies biegał luzem po parku i nie miał założonego kagańca, ponadto szczekał na przechodzących przez park uczniów. W związku z powyższym podjąłem interwencję, uprzednio zgłaszając ją dyżurnemu. Wylegitymowałem tegoż mężczyznę, informując go, że popełnił wykroczenie z art. 77 kw, to jest nie zachował nakazanych środków ostrożności przy trzymaniu zwierzęcia (psa). Mężczyznę tym okazał się:

*Arkadiusz Zembrzuski
s. Zdzisława i Bogusławy z d. Raszyńskiej
ur. 14.08.1976 r. w Szczytnie
zam. Szczytno ul. Paderewskiego 17
D.O. AFR 135674 wyd. przez Burmistrza Miasta Szczytno
PESEL 76081476354*

Pan Arkadiusz Zembrzuski przyznał, że zna przepisy nakazujące trzymanie psa w miejscu publicznym na uwięzi i w kagańcu, lecz stwierdził jednocześnie, że jego pies jest jeszcze szczeniakiem, który nie jest w stanie nikomu zrobić krzywdy i dlatego nie zastosował się do tego nakazu. Gdy go poinformowałem, że wiek zwierzęcia nie jest istotny, Arkadiusz Zembrzuski stwierdził, że takie przepisy to przesada w odniesieniu do każdego psa i nie zamierza się do nich stosować dopóki jego pies nie urośnie. W związku z powyższym poinformowałem Arkadiusza Zembrzuskiego, że zostanie na niego nałożony mandat karny w wysokości 100 złotych, oraz że ma on prawo odmowy przyjęcia mandatu, co skutkować będzie skierowaniem wniosku do sądu o ukaranie. Arkadiusz Zembrzuski odmówił przyjęcia mandatu, uzasadniając to tym, że sąd na pewno go zrozumie i nie ukarze za takie drobne wykroczenie. Pomimo takiej postawy Arkadiusz Zembrzuski w efekcie zastosował się do mojego polecenia i wziął na smycz swojego psa, lecz nie założył mu kagańca, gdyż — jak stwierdził — do chwili obecnej nawet takowego nie zakupił. W związku z powyższym poinformowałem wymienionego, że zostanie przeciwko niemu skierowany wniosek o ukaranie do Sądu Rejonowego w Szczytnie.

Jacek Galiński

3. NOTATKA URZĘDOWA WSTĘPNA

Notatka wstępna musi oczywiście spełniać wszystkie wymagania określone w art. 54 § 3 kpw, to jest zawierać wskazanie rodzajów czynności, jakie dotychczas zostały w konkretnej sprawie wykonane, czasu i miejsca oraz osób uczestniczących w tych czynnościach, a także krótki opis ich przebiegu i podpis osoby, która sporządziła notatkę.

Notatka nie stanowi jednakże jedynej podstawy do sporządzenia wniosku o ukaranie. Sporządzana jest w tych sytuacjach, kiedy bezpośrednio po ujawnieniu faktu popełnienia wykroczenia nie ma możliwości ustalenia wszystkich niezbędnych danych do sporządzenia wniosku o ukaranie, lub gdy okoliczności czynu budzą wątpliwości i należy przeprowadzić czynności wyjaśniające w pełnym wymiarze.

Notatka urzędowa

W dniu dzisiejszym do Komendy Powiatowej Policji w Szczytnie zgłosił się:

Waldemar Kochanowski
s. Jana i Teresy z d. Malinowskiej
ur. 13.08.1965 r. w Szczytnie
zam. Szczytno ul. Przymanowskiego 14,

który złożył zawiadomienie o kradzieży kosiarki o wartości 200 zł na jego szkodę. Poinformował jednocześnie, że swoją własność widział, idąc do jednostki Policji, na jednej z posesji na osiedlu Skarpa.

W związku z przyjętym zawiadomieniem, wspólnie ze st. post. Piotrem Nowakiem i pokrzywdzonym, udałem się pod wskazany przez pokrzywdzonego adres, tj. na ul. Kwiatową 18, gdzie – według jego słów – znajdowała się jego kosiarka.

Po przybyciu na miejsce na podwórku zastano mężczyznę koszącego trawę kosiarką elektryczną, którą pokrzywdzony wskazał jako swoją. Wymienionego mężczyznę wylegitymowano i okazał się nim:

Jacek Przybytek
s. Dariusza i Zofii z d. Januchty
ur. 14.05.1973 r. w Szczytnie
zam. ul. Kwiatowa 18

Od ww. zażądałem dobrowolnego wydania kosiarki marki City koloru czerwonego, nr 4238965RT, pochodzącej z kradzieży. Jacek Przybytek dobrowolnie wydał kosiarkę, tłumacząc, że kupił ją od nieznanego mu mężczyzny na targowicy za okazaną cenę 50 zł.

Kosiarkę przyjęto na protokół, wydając pokwitowanie, a następnie przesłuchano Jacka Przybytkę w charakterze podejrzanego o popełnienie wykroczenia z art.122 § 2 kw.

Jacek Przybytek przyznał się do zarzucanego mu czynu oraz złożył obszernie wyjaśnienia dotyczące okoliczności zakupu kosiarki.

Kosiarkę za pokwitowaniem oddałem pokrzywdzonemu Waldemarowi Kochanowskiemu.

Następnie udałem się wspólnie ze st. post. Piotrem Nowakiem do wskazanego przez pokrzywdzonego świadka kradzieży kosiarki, tj.:

Andrzeja Zakrzewskiego
s. Józefa i Danuty z d. Pawlik
ur. 11.01.1961 r. w Szczytnie
zam. Przymanowskiego 13

Wymienionego przesłuchałem w charakterze świadka, ustalając, że sprawcą kradzieży kosiarki dokonanej prawdopodobnie 15.07.2006 r. jest Zenon Trąbczyński, zam. w Szczytnie, ul. Zielona 7 (numeru mieszkania nie ustalono).

W związku z powyższym po ustaleniu przez dyżurnego dokładnego adresu Zenona Trąbczyńskiego udano się pod wskazany adres. Wskazanego przez świadka jako sprawcę kradzieży Zenona Trąbczyńskiego nie zastano w miejscu zamieszkania.

Adam Kowalski

4. PRZYJĘCIE USTNEGO ZAWIADOMIENIA O WYKROCZENIU

Wymagania formalne protokołu (każdy protokół powinien zawierać — art. 148 § 1 kpk w zw. z art. 37 § 5 kpw):

- oznaczenie czynności, jej czasu i miejsca oraz osób w niej uczestniczących,
- przebieg czynności oraz oświadczenia i wnioski jej uczestników,
- wydane w toku czynności postanowienia i zarządzenia, a jeżeli postanowienie lub zarządzenie sporządzono osobno, wzmiankę o jego wydaniu,
- w miarę potrzeby stwierdzenie innych okoliczności dotyczących przebiegu czynności.

Protokół spisuje się z każdej czynności mającej istotne znaczenie dla sprawy, w szczególności z rozprawy i posiedzenia, a także z dokonanych poza rozprawą czynności dowodowych (w większości dokonywanych w ramach czynności wyjaśniających), chyba że ustawa stanowi inaczej, np. w art. 54 § 3 kpw (art. 37 § 1 kpw).

Czynności, z których nie sporządza się protokołu, a także inne zdarzenia, które mają znaczenie dla postępowania, utrwała się w aktach w formie notatki urzędowej podpisanej przez osobę, która dokonała tych czynności (art. 37 § 2 kpw).

Przebieg czynności protokołowanych może być utrwalony ponadto za pomocą urządzenia rejestrującego obraz lub dźwięk, o czym należy uprzedzić osoby uczestniczące w czynności. Zapis taki i jego przekład, jeżeli został sporządzony, są załącznikami do protokołu (art. 37 § 3 kpw).

Wyjaśnienia, zeznania, oświadczenia i wnioski oraz stwierdzenia określonych okoliczności przez organ prowadzący postępowanie zamieszcza się w protokole z możliwą dokładnością. Osoby biorące udział w czynności mają prawo żądać zamieszczenia w protokole z pełną dokładnością wszystkiego, co dotyczy ich praw lub interesów (art. 148 § 2 kpk w zw. z art. 37 § 5 kpw).

W protokole nie wolno zastępować zapisu treści zeznań lub wyjaśnień odwoływaniem się do innych protokołów (art. 148 § 3 kpk w zw. z art. 37 § 5 kpw).

Osoby biorące udział w czynności mają prawo żądać odczytania fragmentów ich wypowiedzi wciągniętych do protokołu (art. 148 § 3 kpk w zw. z art. 37 § 5 kpw).

Zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia złożyć może każdy, nawet osoba niemająca w tym interesu prawnego: może to być świadek popełnienia wykroczenia, a nawet osoba, która wiadomość o fakcie popełnienia wykroczenia uzyskała w bliżej nieokreślony sposób. Oczywiście regułą jest, że najczęściej z tego prawa korzysta pokrzywdzony, czyli ten, którego dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez wykroczenie (art. 25 § 1 kpw).

Pokrzywdzonym może być:

- osoba fizyczna,
- osoba prawna,
- instytucja państwowa, choćby nie miała osobowości prawnej,
- instytucja samorządowa, choćby nie miała osobowości prawnej,
- instytucja społeczna, choćby nie miała osobowości prawnej,
- inna jednostka organizacyjna, choćby nie miała osobowości prawnej,
- zakład ubezpieczeń w zakresie, w jakim pokrył szkodę lub jest zobowiązany do jej pokrycia (art. 49 § 3 kpk w zw. z art. 25 § 3 kpw).

Za podmiot, który nie jest osobą fizyczną, czynności procesowych dokonuje organ uprawniony do działania w jego imieniu (art. 51 § 1 kpk w zw. z art. 25 § 3 kpw).

W razie śmierci pokrzywdzonego, prawa, które by mu przysługiwały, mogą wykonywać osoby najbliższe (art. 25 § 2 kpw).

Pokrzywdzony może działać jako strona w charakterze oskarżyciela posiłkowego obok oskarżyciela publicznego lub zamiast niego (art. 25 § 4 kpw).

O przesłaniu wniosku o ukaranie oskarżyciel publiczny zawiadamia ujawnionego pokrzywdzonego, wskazując sąd, do którego wniosek skierowano i pouczając go o uprawnieniach, o których mowa w art. 26 § 3 kpw (art. 26 § 1 kpw).

Pokrzywdzony może w terminie 7 dni od powyższego zawiadomienia oświadczyć, że będzie działał obok oskarżyciela publicznego jako oskarżyciel posiłkowy (uboczny); po upływie tego terminu uprawnienie to wygasa (art. 26 § 3 kpw).

Odstąpienie oskarżyciela publicznego od oskarżenia nie pozbawia uprawnień oskarżyciela posiłkowego (art. 54 § 2 kpk w zw. z art. 26 § 5 kpw).

Sąd może ograniczyć liczbę oskarżycieli posiłkowych występujących w sprawie, jeżeli jest to konieczne dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania. Sąd orzeka, że oskarżyciel posiłkowy nie może brać udziału w postępowaniu, gdy bierze w nim już udział określona przez sąd liczba oskarżycieli (art. 56 § 1 kpk. w z w. z art. 26 § 5 kpw).

W sprawach o wykroczenia ścigane na żądanie pokrzywdzonego może on samodzielnie wnieść wniosek o ukaranie jako oskarżyciel posiłkowy (samoistny konkurencyjny) — art. 27 § 1 kpw.

W innych sprawach o wykroczenia pokrzywdzony może samodzielnie wnieść wniosek o ukaranie jako oskarżyciel posiłkowy, jeżeli w ciągu miesiąca od powiadomienia o wykroczeniu organu uprawnionego do występowania w tych sprawach w charakterze oskarżyciela publicznego nie zostanie powiadomiony o wniesieniu przez ten organ wniosku o ukaranie albo otrzyma zawiadomienie, o którym mowa, w art. 54 § 2 kpw (samoistny subsydiarny) — art. 27 § 1 i 2 kpw.

Jeżeli pokrzywdzony złożył wniosek o ukaranie, pomimo że oskarżyciel publiczny także złożył taki wniosek, wówczas wniosek pokrzywdzonego traktuje się jako oświadczenie o działaniu obok oskarżyciela publicznego — jako oskarżyciel posiłkowy (art. 27 § 3 kpw).

Inny pokrzywdzony tym samym czynem może aż do rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej przyłączyć się do postępowania (art. 55 § 3 kpk w zw. z art. 27 § 5 kpw).

Odstąpienie oskarżyciela posiłkowego, o którym mowa w art. 27 § 1 i 2 (samoistnego), od oskarżenia powoduje umorzenie postępowania (art. 28 § 1 kpw); natomiast odstąpienie oskarżyciela posiłkowego, o którym mowa w art. 26 § 3 (ubocznego), od oskarżenia nie tamuje rozpoznania sprawy (art. 28 § 2 kpw).

W razie odstąpienia oskarżyciela posiłkowego od oskarżenia nie może on ponownie przyłączyć się do postępowania (art. 57 § 1 kpk w zw. z art. 28 § 2 kpw).

Niestawiennictwo prawidłowo powiadomionego pokrzywdzonego i oskarżyciela posiłkowego na rozprawę lub posiedzenie nie tamuje toku sprawy, chyba że ustawa stanowi inaczej (art. 29 § 1 kpw).

Niestawiennictwo oskarżyciela posiłkowego, o którym mowa w art. 27 § 1 i 2 kpw, bez usprawiedliwienia uważa się za odstąpienie od oskarżenia; w takim przypadku sąd umarza postępowanie (art. 29 § 2 kpw).

Pokrzywdzony i oskarżyciel posiłkowy może korzystać z pomocy jednego pełnomocnika. Pełnomocnikiem może być adwokat, radca prawny, a w wypadku, gdy pokrzywdzonym jest instytucja państwowa, samorządowa lub społeczna, także pracownik tej instytucji lub jej organu nadrzędnego (art. 30 § 1 kpw).

Pokrzywdzonym przysługuje szereg uprawnień, do najważniejszych zaliczamy:

- prawo otrzymania zawiadomienia o przesłaniu wniosku o ukaranie do sądu (art. 26 § 1 kpw),
- prawo otrzymania zawiadomienia o niewniesieniu przez oskarżyciela publicznego wniosku o ukaranie i przyczynach niewniesienia (art. 54 § 2 kpw),
- prawo do bycia stroną procesową (art. 25 § 4 kpw),
- prawo bycia oskarżycielem posiłkowym, uzyskiwane przez:
  - ✓ samodzielne złożenie wniosku o ukaranie (art. 27 § 1 i 3 kpw),
  - ✓ przystąpienia do postępowania wszczętego na podstawie publicznego wniosku o ukaranie (art. 26 § 3 kpw),
- prawo do informacji o terminie rozprawy (art. 26 § 2 kpw),
- prawo do odstąpienia od oskarżenia (art. 28 kpw),
- prawo do korzystania z pomocy jednego pełnomocnika (art. 30 kpw).

Obowiązki pokrzywdzonego:

- poddanie się oględzinom i badaniom niepołączonym z zabiegiem chirurgicznym lub obserwacją w zakładzie leczniczym, jeżeli karalność czynu zależy od stanu jego zdrowia,
- wskazanie adresata dla doręczeń w kraju, jeżeli przebywa za granicą (art. 138 kpk w zw. z art. 38 § 1 kpw),
- podanie nowego adresu w razie zmiany miejsca zamieszkania (art. 139 kpk w zw. z art. 38 § 1 kpw).

W sprawach o wykroczenia ścigane na żądanie pokrzywdzonego występujący z wnioskiem o ukaranie, jeżeli nie jest nim pokrzywdzony, powinien uzyskać wymagane żądanie od osoby uprawnionej do jego złożenia. Żądanie może być złożone na piśmie albo zgłoszone ustnie do protokołu (art. 6 § 1 kpw).

Żądanie złożone co do niektórych tylko współdziałających w popełnieniu czynu pozostaje skuteczne także wobec osób niewskazanych w żądaniu, jeżeli nie są to osoby najbliższe dla pokrzywdzonego, o czym należy pouczyć składającego żądanie przed jego przyjęciem (art. 6 § 2 kpw).

Żądanie może być cofnięte (art. 6 § 3 kpw). Niedopuszczalne jest cofnięcie żądania wobec niektórych tylko współdziałających w popełnieniu czynu, chyba że są to osoby najbliższe dla pokrzywdzonego. Cofnięcie może nastąpić do momentu rozpoczęcia przewodu sądowego na pierwszej rozprawie. W razie cofnięcia żądania ponowne jego złożenie jest niedopuszczalne.

Na wniosek osoby przesłuchiwanej przyjmuje się od niej oświadczenie na piśmie (art. 40 § 1 kpw).

Składający ustne zawiadomienie o wykroczeniu przed przystąpieniem do przyjmowania zeznań musi być obligatoryjnie pouczony o treści art. 234 kodeksu karnego („**Kto przed organem powołanym do ścigania lub orzekania w sprawach o przestępstwo, w tym i przestępstwo skarbowe, wykroczenie, wykroczenie skarbowe lub przewinienie dyscyplinarne, fałszywie oskarża inną osobę o popełnienie tych czynów zabronionych lub przewinienia dyscyplinarne, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2**”).

Pokrzywdzony może składać wnioski i inne oświadczenia na piśmie albo ustnie do protokołu (art. 116 kpk zw. z art. 37 § 5 kpw).

Jeżeli składający ustne zawiadomienie o wykroczeniu odmawia podpisu lub nie może go złożyć, organ dokonujący czynności zaznacza przyczynę braku podpisu (art. 121 kpk w zw. z art. 37 § 5 kpw).

Jeżeli czynność przyjęcia ustnego zawiadomienia o wykroczeniu będzie utrwalana za pomocą urządzenia rejestrującego obraz lub dźwięk, protokół można ograniczyć do zapisu najbardziej istotnych oświadczeń osób biorących w niej udział. Zapis obrazu lub dźwięku, a także przekład zapisu dźwięku stają się załącznikami do protokołu (art. 147 § 3 kpk w zw. z art. 37 § 5 kpw).

Protokół przyjęcia ustnego zawiadomienia o wykroczeniu podpisują osoby biorące udział w czynności. Przed podpisaniem należy go odczytać i uczynić o tym wzmiankę (art. 150 § 1 kpk w zw. z art. 37 § 5 kpw).

Składający zawiadomienie może, podpisując protokół, zgłosić jednocześnie zarzuty co do jego treści. Zarzuty te należy wpisać do protokołu wraz z oświadczeniem osoby wykonującej czynność protokołowaną (art. 150 § 2 kpk w zw. z art. 37 § 5 kpw).

Skreślenia oraz poprawki i uzupełnienia poczynione w protokole muszą być omówione, a następnie podpisane przez osoby podpisujące protokół (art. 151 § 1 kpk w zw. z art. 37 § 5 kpw).

Jeżeli protokół przyjęcia ustnego zawiadomienia o wykroczeniu nie został należycie podpisany bezpośrednio po zakończeniu czynności, brakujące podpisy mogą być złożone później, ze wskazaniem daty ich złożenia i przyczyn opóźnienia (art. 151 § 2 kpk w zw. z art. 37 § 5 kpw).

Osobie przesłuchiwanej należy umożliwić swobodne wypowiedzenie się w granicach określonych celem danej czynności, a dopiero następnie można zadawać pytania zmierzające do uzupełnienia, wyjaśnienia lub kontroli wypowiedzi (art. 171 § 1 kpk w zw. z art. 39 § 2 kpw).

Jeżeli osoba składająca zawiadomienie o wykroczeniu (przesłuchiwana) nie ukończyła 15 lat, czynności z jej udziałem powinny być, w miarę możliwości, przeprowadzone w obecności przedstawiciela ustawowego lub faktycznego opiekuna, chyba że dobro postępowania stoi temu na przeszkodzie (art. 171 § 3 kpk w zw. z art. 39 § 2 kpw).

Składającemu zawiadomienie nie wolno zadawać pytań sugerujących treść odpowiedzi (art. 171 § 4 kpk w zw. z art. 39 § 2 kpw).

W trakcie przyjmowania zeznań od składającego zawiadomienie **niedopuszczalne** jest (art. 171 § 5 kpk w zw. z art. 39 § 2 kpw):

- wpływanie na jego wypowiedzi za pomocą przymusu lub groźby bezprawnej,
- stosowanie hipnozy albo środków chemicznych lub technicznych, wpływających na jego procesy psychiczne albo mających na celu kontrolę nieświadomych reakcji jego organizmu w związku z przesłuchaniem.

PROTOKÓŁ przyjęcia ustnego zawiadomienia o wykroczeniu

RSOW - 1236/2006

(nazwa i numer rejestru albo znak sprawy)

KPP w Szczytnie

(nazwa jednostki Policji prowadzącej sprawę)

Szczytno

(miejscowość)

, dnia 22.07.2006 r.

(dzień, miesiąc, rok)

, godz. 10.15

sierż. Adam Kowalski

(stopień, imię i nazwisko)

Z

KPP Szczytno

(nazwa jednostki Policji)

działając na podstawie art. 54 § 1 kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia oraz art. 6 § 1 kpw, w związku z art. 37 § 1, 3 i art. 40 § 1 kpw i art. 116, 121, 147 § 3, 148, 150, 151, 154, 171 kpk — protokółował osobiście,

przy udziale protokolanta*

(imię i nazwisko protokolanta)

oraz

(imię i nazwisko osoby uczestniczącej w czynności)

przyjął ustne zawiadomienie o wykroczeniu i żądanie ścigania sprawcy wykroczenia od Pana(!):

Nazwisko i imiona Kochanowski Waldemar

nazwisko rodowe

imiona rodziców Jan, Teresa z d. Malinowska

data i miejsce urodzenia 13.08.1965 r. Szczytno

numer ew. PESEL 6 5 0 8 1 3 1 2 3 5 5

zamieszkałego(ej) w 12-100 Szczytno ul. Przymanowskiego 13

(dokładny adres, kod pocztowy)

zatrudnionego(ej) w Zespół Szkół Zawodowych nr 1 w Szczytnie

Posiadającego(ej) dowód osobisty lub inny ważny dokument tożsamości

serii ABD nr 765498 wydany przez Burmistrza Miasta Szczytno

Karalność za fałszywe zeznania lub oskarżenia wg oświadczenia niekarany

Stosunek do stron obcy dla osoby podejrzanej

Uprowadzony(a) od odpowiedzialności karnej /z art. 234 kodeksu karnego za fałszywe oskarżenie możliwości zastosowania środków przewidzianych w ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich/*

Waldemar Kochanowski

(podpis składającego zawiadomienie)

Kochanowski

Kowalski

* niepotrzebne skreślić

Pan(i) Waldemar Kochanowski

złożył(a) następujące zawiadomienie o wykroczeniu, żądanie ścigania sprawcy wykroczenia i zeznał(a): W dniu 21 lipca 2006 roku ujawniłem kradzież mojej kosiarki z szopy znajdującej się na terenie mojej posesji przy ul. Przymanowskiego 13. Była to kosiarka elektryczna marki City o nr. 423896RT, którą kupiłem na wiosnę w sklepie za sumę 250 złotych, teraz wyceniam jej wartość na ok. 200 złotych. O kradzież kosiarki podejrzewam Trąbczyńskiego Zenona, którego widział mój sąsiad, Zakrzewski Andrzej, jak wychodził z mojej posesji z moją kosiarką. Kosiarkę swoją w dniu dzisiejszym, tj. 22 lipca 2006 dostrzegłem na posesji przy ulicy Kwiatowej 18, jak młody, nieznan mi mężczyzna kosił nią trawę. Jestem pewien, że to moja kosiarka, gdyż posiada wymalowany przez mojego syna wzór kwiatowy

Adam Kowalski

Waldemar Kochanowski

Omówienie poprawek i uzupełnień w treści protokołu (art. 37 § 5 kpw) nie czyniono

Na tym protokół zakończono dnia 22.07.2006 r. o godz. 10.45
i po osobistym odczytaniu /~~odczytaniu mi~~/jako zgodny ze złożonymi przeze mnie zawiadomieniem —
podpisuję*.

Adam Kowalski
(podpis przyjmującego zawiadomienie)

Waldemar Kochanowski
(podpis składającego zawiadomienie)

* niepotrzebne skreślić